

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קד.

1. ויאמר אל בנותי ואני לקחתי עיני עובדן את האיש קראן לו ויאכל לחם: שמות ב כ
2. ומשפחות ספרים ישיבי יעבץ תרעתיים שמעתיים שוכתיים המה הקינים הבאים מחמת אבי בית רבבי:
3. ובני קני חתן משה עלו מעיר התקרים את בני יהודה מדבר יהודה אשר בגב ערד וילך וישב את הקני:
4. ויהי הם ישיבי אל השלחן ויהי דבר יי אל הבאים אשר השיבו:
5. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
6. ראו עתה בני אני עמדי וראו את אלהים עמדי יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
7. ויהי דבר יי אל הבאים אשר השיבו:
8. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
9. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
10. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
11. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
12. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג
13. ויאמר יי אל ישעיהו יא נא לקראת אחי אתה וישאר יושב בגב אל קצה תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובסי: ישעיהו ג

ואתו כלי הפך אחו על ראשו כדי שלא יכירו ישעיה שהיה מתבייש [ממנו]: **יאשיהו**. בן אמון: **חוקיהו**. אזי מנשה: **נברא מוכה אצא וכו'**. יאשיה מוכה אמון אצוי ולא חוקיה מנשה בנו דכתיב אין מידי מנזל ודכתיב ליה בהגדה: אין אצרהם מנזל וכו': **השפא דאסיס להכי**. דברא מוכה לאצא:

אחו נמי. לא תימא דכבשיהו [לאפיה] אלא מפני כבודו של חוקיה לא מנאחו: **מפני מה לא מנא חס יסויקים**. בזותן שאין להם חלק [לעוה:3]. **משום דל' חייא בר אצויה**. שנתכפר על שלא ניתן לקצרה. וכל הני מפני מה לא מנא לא צעי אלא מהנך דהוו רשעים גמורים כדחשיבנא להו לעיל [קג:]: אחו חתם את המורה וכו': **נחאס ועוד וכו'**. נקמה נעשית צה ככר ועוד אחרת מעשה צה: **פרייה**. כך שמו: **סיפא**. ארגו: **בשזיל הטוב מה אום**. בשזיל חוקיה [ששיצה את] עממו דלמר הטוב צעינך עשיתי גרם לו שאמר מה אום כי אעלה בית ה' ששאל אות מהקצה שעבירה גוררת עבירה: **אלו נכריס על שולחנו**. אותם ששאלו לו מרווך בלחן ספרים ומנחה על ידם: **ומשמע עליו**. כגון חוקיה דלמרין לקמן אשמו השקמה עליהם: **גורם גלום**. דכתיב ושמח עליהם חוקיה ויראם את (כל) בית נכמה וכתיב בתריה ומצניף אשר ילאו ממך יקמו והיו סריסים ציכלי מלך צבל: **אשמו השקמה עליהם**. היא עלמה מחוגת להם. והיינו בית נכמה לשון מנכה על שם לנע שנתפחה מן האדם ומנחה נכרה אשה: **צום גגווי**. והכי מתרגמינן צום גגווי. ומנחם פתר במתכונתו לשון סמננים כמו (בראשית 6) נכחתי ולרי ולוט: **זין אול זין**. כגון פרזל שליט צפרזל: **איכה**. ל"ו בגימטריא: **ל"ו כריסות**. צרכיות (דף ג). חשיב להו: **לקו בא"צ**. שכל מגילת איכה סדורא צלפא צימא: **צטח צדד**. שישצין יחידים ואינן ממיראין לא מן הנכריס ולא מן מיות רעות: **רצפי עס**. עס שמתרצה והולך יותר משאר עס: **קטנה גדול**. ש"ז של קטן אינו מנושל ואינו מוריע מהר כשל גדול וכן רחס של קטנה אינה קולטת מהר כשל גדולה לפיכך משיאין גדולה לקטן כדי לכשתא זרעו [מנושל] קולט מהר וקטנה לגדול כדי שיאס שצטח זרעו קולט מהר ולא קטנה לקטן ששוין להוליד. ולא קטן וקטנה ממש אלא שעומדין על פרקו ורלוין הס להוליד ומיהו אין זרע שלהם מנושל כל כך: **אחד**

עמון ומואב. קרוצין לישראל שצאו מלוג בן אחי אצרהם ורחקו הממוש שלא יצאו בקהל. ל"א קרוצין ממש ליכא למימר דהא מדין מבני קטורה היו בני אצרהם וקרוצים היו בני מדין לישראל יותר מעמון ומואב שהם בני אצרהם אלא עמון ומואב שכניס וקרוצים היו לארץ ישראל ומדין רחוקים להם **היו יושבו בלשכת הגוים ממשפחות ספרים**. והאי קרא מפרש ליה כולי צסיפריי) צפרשת ויאמר משה לחוצב: **המה הקינים הבאים מחמת אזי צום רכב**. וקינים אלו בניו של יתרו דכתיב ובני קיני חתן משה ובניו של יתרו הן הן בניו של רכב דכתיב הקינים הבאים מחמת אזי צום רכב וכתיב (ירמיה 6) ולצית הרבצים אמר ירמיה כי זה אמר ה' [וגו'] יען אשר שמעתם [על] מות [יהודב] אצרכם [וגו'] לא יכרת אש ליונדב בן רכב [עומד] לפני כל הימים ולמרינן צסיפריי) אפשר נכריס הס ונכנסין להיכל והכי כל ישראל לא נכנסו להיכל אלא שהיו יושצין בסקנהדרין ומורין בצדרי מורה. מ"ר:

ממיכה. דלמרין לעיל [קג:]: הניחו לו שפתו מנויה לעוברי דרכים: **ומשרה שכינה על נביאי הכנעל מחצרו של מוצח בית אל** שיחרצ מפני שהעמיד צו ירבעם ללמים דכתיב (במ"א יג) והנה אש האלהים בא מיהודה וגו' ויאמר מוצח מוצח ומפרש כסדר עולם להניו עדו הנביא וצא נביא השקר והטעוהו לעד והשיצו לצית אל והעבירו על מנות הקצה שחמר לו לא תשוב לבית אל והאכילו וצכות שהאכילו שרמה עליו שכינה שחמר [שס] ויהי דבר ה' אל האיש הנביא אשר השיצו להאכילו אלו: **ושגגסה עולה זדון**. שהרי מלניו ציהונתן שגג ולא הלוהו לדוד שתי ככרות ונענש דלמר רב יהודה וכו': **לוהו**. לשון ליה: **לא נהרגה נבי**. שלא היה נרין דוד לשאלו לחס מכניו נוצ ולא היה דואג מלשין עליהם: **ולא היה שאלו נהרג**. על אותו עון: **שמועל**. דלכזי יומס ובנו חוקיה: **ושאר**. מישראל שצו להיות צניך ותלמידך וכל מי שישצו לציתן דהיינו תלמידיו כדמתרגמינן ושאר' דלא תטאו ודעתו חטאי תלמידויה: **מאי כובס דכבשינה לאפיה**. שכבש את פניו והיה מתבייש מפני ישעיה: **כובס**. כמו כובס: **אולל דקלני סחף ארישיה**. כלי מנוקצ של כובסין שמוצפין צו מים על הצגדים

ואת ועוד אחרת תניא אמר רבי בעיניך עשיתי מה אות בשביל שנכריס אכלו על שולחנו גרם גלות לבניו מסייע ליה לחוקיה דאמר חוקיה כל המזמן עובד כוכבים לתוך ביתו ומשמש עליו גורם גלות לבניו שגאמר [אשר תוליד] יקחו והיו סריסים בהיכל מלך בבל [וישמח חוקיה ויראם את (כל) בית נכמה את הכסף ואת הזהב ואת הבשמים ואת השמן הטוב וגו'] אמר רב מאי בית נכמה השקמה עליהם ושמואל אמר בית גגווי הראה להם ור' יוחנן אמר זין אוכל זין הראה להן [איכה ישבה בדד אמר רבא אמר רבי יוחנן מפני מה לקו ישראל באיכה מפני שעברו על שלשים ושש כריתות שבתורה אמר רבי יוחנן מפני מה לקו באל"ף ב"ת מפני שעברו על התורה שניתנה באל"ף ב"ת ישבה בדד אמר רבא אמר רבי יוחנן אמר הקב"ה אני אמרתי וישכח ישראל בטח בדד עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש אף שמוי יערפו מל עכשיו יהיה בדד מושבם העיר רבתי עם אמר רבא אמר רבי יוחנן שהיו משיאין קטנה לגדול וגדולה לקטן כדי שיהו להם בנים הרבה היתה כאלמנה [אמר רב כאלמנה ולא אלמנה ממש אלא כאשה שהלך בעלה למדינת הים ודעתו לחזור אליה רבתי בגוים שרתי במדינות אמר רבא אמר רבי יוחנן כל מקום שהן הולכין נעשין שרים לארדיניהן ת"ר מעשה בשני בני אדם שנשבו בהר הכרמל והיה שבאי מהלך אחריהם א"ל

- א) לקמן קו. ע"ש טוטה יא. ע"ש, 3) גירסת ערוך בערך אל אולל והכי על ז' ע"ש פירוש ע"ש, א) בני מוספות טוטה 1: ד"ה דלמ"ה, ד) לעיל פב. ע"ש, 8) י"א אמר דביתו חותא נפקא אמרה לה לשיבנה אמר לה ליה כ"ו, 1) במלכות איתא ושמע פירושיה לט מבי ושמח, 1) ז"ל רבנא, 2) נעתי, כ"ה, 3) בהעלותך י ע"ה, 4) נספרי האויט לז לט, 5) צ"ע במקום כ"ה: וקוט ד"ר פירא ח"א ר' חייא בר אצויה, 6) צית נכמה מ"צ כ"ה, 7) לעיל ט"ו.

גליון הש"ס
גם אין אברהם מציל. ע"י יומא לה ע"צ חתום ישינס ד"ה מעשה:

מוסף רש"י
ורשבי יעבץ. תלמיד יעבץ. יעבץ אדם גדול כדכתיב יהי, ויקרא יעבץ לאהי ישראל לאמר את בך תכרתי כמורה והכית את גבולו בתלמידיו וגי ויבא אליהם את אשר שלל (טוטה יא. ע"ש תורה ס"ה). תרעתיים. מפרש צסיפריי ששמעו מרעה סבי קיני, ל"א קרימיהם על שם שהיו יושבים בשערי ירושלים (טוטה טח). שמועתיים. שמתו מנות אצרהם, דכתיב יונדב בן רכב שמעתי קרא, והס היו מבני בניו של יתרו כדמפרש ארזי המה הקינים (טוטה). סוכתיים. על שם שהיו יושבים בסוכות, כדכתיב (ירמיה 6) ונשכ צהלים, וקרי להו משפחת סופרים, דהיינו סנהדרין, וכן תרעתיים קניי שער (טוטה). אוכלא דקצרי. נכע אחו לפני ישעיה וס על ראשו אוכלא דקצרי, ספה עליו כלי, פי כלי מנוקצ של כובסין שמוצפין צו מים על הצגדים (ישעיה ז. א). וקנו דרבי פירא. ח"א ר' חייא בר אצויה (לעיל פב). קבורת חמור. מושץ ברחובות (טוטה). ולא אלמנה ממש. דהא לא מביז אלמנה אלא היתה כאלמנה, כאלמנה השומדת בתלמודה חיות על בעלה שהלך ועמדי לחור (תענית ב. ב).